

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра фундаментальної та прикладної геології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету геології,
географії, рекреації і туризму

Віліна ПЕРЕСАДЬКО

30го серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ
ГЕОЛОГІЧНИХ РОБІТ**

рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**
галузь знань **10. Природничі науки**
спеціальність **103. Науки про Землю**
освітня програма **Геологічна зйомка, пошуки та розвідка корисних копалин**
спеціалізація
вид дисципліни **вибіркова**
факультет **геології, географії, рекреації і туризму**

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

“26” серпня 2024 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Кононенко Аліна Володимирівна, к. геол. н., доцент кафедри фундаментальної та прикладної геології

Програму схвалено на засіданні кафедри фундаментальної та прикладної геології

Протокол від “26” серпня 2024 року № 14

Завідувач кафедри фундаментальної та прикладної геології

_____ Валерій СУХОВ
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Геологічна зйомка, пошуки та розвідка корисних копалин»

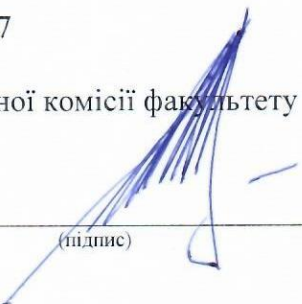
Гарант освітньо-професійної програми «Геологічна зйомка, пошуки та розвідка корисних копалин»

_____ Сергій ГОРЯЙНОВ
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від “26” серпня 2024 року № 7

Голова науково-методичної комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму

_____ Олександр ЖЕМЕРОВ
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Економіка, організація та планування геологічних робіт» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра «Геологічна зйомка, пошук та розвідка корисних копалин» спеціальності 103 Науки про Землю.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є

сформувати у студентів знання та практичні навички з організації та планування геологічних робіт різного напрямку в сучасних економічних умовах.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є .

зрозуміти шляхи і форми проявлення економічних законів у геології і розвідці надр, оволодіти організаційно-економічним механізмом управління геологорозвідувальним виробництвом з метою підвищення економічної ефективності геологорозвідувальних робіт та раціонального використання розвіданих родовищ корисних копалин.

1.3. Кількість кредитів **4**

1.4. Загальна кількість годин **120**.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
за вибором	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
8-й	8-й
Лекції	
24 год.	2 год +4 год
Практичні, семінарські заняття	
16* год.	8 год
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
72* год	106 год
Індивідуальні завдання	
-	

*-наведені години для малочисельної групи

1.6. Заплановані результати навчання

Сформовані компетентності:

ФК2. Здатність застосовувати базові знання фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні Землі та її геосфер. Розумітися на класифікаціях та сутності геологічних об'єктів та процесів.

ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні геосфер (геологічних об'єктів та процесів).

ФК 7. Здатність проводити моніторинг природних процесів.

ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у геосферах, їх властивості та притаманні їм процеси.

Згідно до вимог освітньо-професійних програм студенти повинні досягти таких результатів навчання:

ПРН 4. Навички роботи з комп'ютером.

ПРН 5. Базові знання фундаментальних розділів математики, в обов'язку, необхідному для володіння математичним апаратом відповідної галузі знань, здатність використовувати математичні методи в геології.

ПРН 6. Базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; навички використання програмних засобів і навички роботи в комп'ютерних мережах, уміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси.

ПРН14. Здатність планувати й реалізувати геологорозвідувальні роботи.

ПРН 15. Знання правових основ дослідницьких робіт і законодавства України в галузі геології й надрокористування.

ПРН 16. Здатність організувати геологічні роботи відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці.

Через систему знань та умінь:

Знання:

- особливості організації роботи геологічної структури на виробництві.

Уміння і навички:

- вміння організувати і спланувати роботу геологічної партії, експедиції і всіх її підрозділів, виконувати роботи проектно-кошторисного періоду, виконувати обмір і актування виконаних робіт, оформлювати геологічний звіт;

- вміння складати акти обміру виконаних робіт і розраховувати заробітну плату, проводити операції по визначенню рівня заробітної плати працівникам, знайомство зі структурою асигнувань за статтями витрат;

- вміння вибирати аналоги-об'єкти при оцінці рудоносності, оцінювати можливість переведення рудопроявів в пошукову стадію; враховувати комплексність сировини, визначати очікуваний прибуток від розробки родовищ, оцінювати прибутковість і рентабельність експлуатації, річну потужність рудника.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Вступ. Економічні аспекти в геологорозвідувальному виробництві.

Тема 1. Мінеральна сировина і її значення в розвитку продуктивних сил.

Поняття «мінеральна сировина». Види корисних копалин. Основні класифікації.

Тема 2. Основні елементи ринкової економіки.

Суть, основні елементи та механізми ринкової економіки; ринкова економіка та геологорозвідувальна справа.

Тема 3. Фонди геологічних підприємств та їх використання.

Виробничі основні фонди; класифікація і структура основних фондів; амортизація основних фондів.

Тема 4. Капітальні вкладення в геологорозвідувальному виробництві.

Вартість геологорозвідувальних робіт; класифікація витрат і структура собівартості геологорозвідувальних робіт; визначення планової собівартості розвідки одиниці запасів корисних копалин в надрах. Розрахунок комплексної норми виробітку для видобувної дільниці.

Тема 5. Собівартість, прибуток, рентабельність і економічна ефективність геологорозвідувального виробництва. Планування собівартості геологорозвідувальних робіт.

Техніко-економічне обґрунтування при оцінці експлуатаційних запасів корисних копалин; собівартість, прибуток, рентабельність геологорозвідувального виробництва.

Тема 6. Фінансова діяльність геологічних підприємств.

Оподаткування в сфері використання надр; рентне регулювання в надрокористуванні.

Розділ 2. Організація, управління та планування діяльності геологічних підприємств.

Тема 7. Управління геологорозвідувальним виробництвом.

Методи управління геологічним підприємством; структура управління геологічним підприємством; облік і аналіз виробничо-господарської діяльності геологічних підприємств

Тема 8. Планування діяльності геологічних підприємств.

Планування виробничого потенціалу ГР підприємства; фінансовий план геологічного підприємства.

Тема 9. Організація праці в геологорозвідувальному виробництві.

Кадри геологічної служби; технічне нормування праці на геолого-розвідувальних роботах.; продуктивність праці, заробітна плата на геологорозвідувальних роботах. Проектування робочих процесів при нормуванні праці.

Тема 10. Організація основного і допоміжного геологорозвідувального виробництва

Організація гідрогеологічних та інженерно-геологічних робіт; організація робіт по відбору, обробці і лабораторних дослідженнях проб і зразків гірських порід; організація обслуговування та ремонту геологорозвідувальної техніки і обладнання.

Тема 11. Проектування геологорозвідувальних робіт.

Основні поняття про облік і аналіз виробничо-господарської діяльності геологічних підприємств. Складання кошторису на геологорозвідувальні роботи.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Вступ. Економічні аспекти в геологорозвідувальному виробництві.												
Разом за розділом 1	52	10	8			34	56	4	4			48
Розділ 2. Організація, управління та планування діяльності геологічних підприємств.												
Разом за розділом 2	68	14	8			46	64	2	4			58
Усього годин	120	24	16			80	120	6	8			106

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Розрахунок комплексної норми виробітку для видобувної ділянки	4	2
2	Планування собівартості геологорозвідувальних робіт	4	2
3	Проектування робочих процесів при нормуванні праці	4	2
4	Складання кошторису на геологорозвідувальні роботи	4	2
	Всього	16	8

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми Закріпити навчальний матеріал та поглибити знання за темами:	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Мінеральна сировина і її значення в розвитку продуктивних сил	6	8
2	Основні елементи ринкової економіки. Умови функціонування ринку. Структура ринку. Підприємництво і його суть. Підприємства, їх види, характеристика.	6	8
3	Класифікація і структура основних фондів	6	8
4	Класифікація витрат і структура собівартості геологорозвідувальних робіт.	4	8
5	Техніко-економічне обґрунтування при оцінці експлуатаційних запасів корисних копалин	6	8
6	Рентне регулювання в надрокористуванні.	6	8
Розділ 2			
7	Структура управління геологічним підприємством	8	12
8	Планування виробничого потенціалу геологорозвідувального підприємства	8	12
9	Технічне нормування праці на геолого-розвідувальних роботах	8	12
10	Організація робіт по відбору, обробці і лабораторних дослідженнях проб і зразків гірських порід.	8	10
11	Облік і аналіз виробничо-господарської діяльності геологічних підприємств	14	12
	Всього	80	106

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено робочими навчальними планами.

7. Методи навчання

Передбачені лекції та практичні заняття. Лекції на час воєнного стану проводяться дистанційно у форматі відеоконференції на платформі Zoom, студентам надаються питання для самоперевірки та самоконтролю.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративні; проблемного викладу; частково-пошукові.

8. Методи контролю

- Усне опитування (індивідуальне, комбіноване, фронтальне);
- Перевірка виконання практичних робіт, контрольна робота;
- Підсумковий контроль – екзаменаційна робота на платформі Moodle

9. Схема нарахування балів

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів по предмету «Економіка, організація та планування геологічних робіт»»

Нарахування балів за контрольну роботу

Контрольна робота оцінюється в 40 балів (4 питання):

- 4 питання, що передбачають розгорнуті відповіді (есе) (10 балів за кожне питання).
- 9-10* балів – вірна відповідь, яка передбачає знання матеріалу, послідовність викладення, наведення прикладів, приведення розрахунків (за необхідністю) аргументованість висновку;
 - 7-8 балів – вірна відповідь, але є непослідовність у викладенні;
 - 5-6 балів – вірна відповідь, але є непослідовність викладення, відсутні приклади, розрахунки та аргументація висновку;
 - 4 бали – невірна відповідь, проте простежується знання матеріалу, володіння основними термінами;
 - 3-2 бали – невірна відповідь;
 - 0 балів – відсутність відповіді.
 - * – з основної суми балів за відповідь може бути знятий 1 бал за неухайність та неохайність в оформленні відповіді.

Нарахування балів за практичні роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість балів денне/заочне
1	Розрахунок комплексної норми виробітку для видобувної ділянки	5/10
2	Планування собівартості геологорозвідувальних робіт	5/10
3	Проектування робочих процесів при нормуванні праці	5
4	Складання кошторису на геологорозвідувальні роботи	5
	Разом	20

Критерії оцінювання практичних робіт:

- 5 (10–9) балів – робота правильно виконана, оформлена, здана вчасно та захищена;
4 (8-7) балів – робота містить несуттєві помилки, здана вчасно та захищена;
3 (6-5) балів – в роботі є помилки, проте простежується знання матеріалу, здана вчасно, захищена;
2 (4-3) бали – в роботі є помилки, здана не вчасно, не захищена;
1 (2-1) бал – робота здана, більша частина роботи неправильно виконана, не містить висновків, незахищена;
0 балів – робота невиконана.

Нарахування балів за екзаменаційну роботу

Екзаменаційна робота оцінюється в 40 балів (4 питання)

4 питання, що передбачають розгорнуті відповіді (есе) (10 балів за кожне питання).

- 9-10* балів – вірна відповідь, яка передбачає знання матеріалу, послідовність викладення, наведення прикладів, приведення розрахунків (за необхідністю) аргументованість висновку;
- 7-8 балів – вірна відповідь, але є непослідовність у викладенні;
- 5-6 балів – вірна відповідь, але є непослідовність викладення, відсутні приклади, розрахунки та аргументація висновку;
- 4 бали – невірна відповідь, проте простежується знання матеріалу, володіння основними термінами;
- 3-2 бали – невірна відповідь;
- 0 балів – відсутність відповіді.
- * – з основної суми балів за відповідь може бути знятий 1 бал за неухайність та неохайність в оформленні відповіді.

9. Схема нарахування балів

Практична робота, поточний контроль					Всього	Екзамен	Загальна сума балів
Контрольна робота	Практичні роботи						
	(ПР1)	(ПР2)	(ПР3)	(ПР4)	40	100	
40	5	5	5	5	60		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Беда Ф.П. Економіка, організація та планування діяльності вугільних підприємств. – Львів: Магнолія, 2007.
2. Економіка і організація геологорозвідувального виробництва.-К. Нікапрінт”. - 2001. - 300с.
3. Єдині норми часу на технічне обслуговування очисних і підготовчих вибоїв у ремонтно-підготовчу зміну. - Донецьк: Донецький ЦОТ, 1998.
4. Єдині норми виробітку на очисні й підготовчі роботи. – К., 2006.

Допоміжна література

5. Класифікація запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр. Затверджено постановою КМ України від 5.05.1997 р. № 432 із змінами з постановами КМ від 05.07.2004 № 850 та від 26.03.2008 № 264. – 9 с.
6. Рудько Г.І. Геолого-економічна оцінка родовищ корисних копалин / Г.І. Рудько, М.М. Курило, С.В. Радованов. – К.: АДЕФ-Україна, 2011. – 384 с.
Збірник укрупнених кошторисних норм на геологорозвідувальні роботи (ЗУКН). Розділ 1. Геологозйомочні роботи. К.: Укр ДГРІ, 2003.-192с.
7. Збірник укрупнених кошторисних норм на геологорозвідувальні роботи (ЗУКН). Розділ 12. Гірничорозвідувальні роботи.-К.:УкрДГРІ.-2003.-192с. 8.
9. Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин.- К.: ДКЗ та ДГСУ України.-1997-2005.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Сайт наукової бібліотеки Харківського національного університету ім. В. .Н. Каразіна.

Режим доступу: <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr>

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0819-07#Text> Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр.